

Пријоморске новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА IV • БРОЈ 60. • 25. ЈУН 1975.

ЦИЈЕНА 2 ДИНАРА

УОЧИ ДАНА БОРЦА

ПРАЗНИК КОЈИ ОБАВЕЗУЈЕ

И СТОРИЈА КАЗУЈЕ — а она је кажу, учитељица живота — да се силнима и јакима никад нису допадали одважни и непокорни, који су се борили за правду и знали, како рече пјесник, „без голема мријет јада“. Она памти Старца Вујадина његов аманет и приког његон: „Не лудујте, Турци Лијевљани!“, Старину Новака и планину Романију, Вртијелку Пивљанина Баја и за сломљеним пефердаријом сузе Вука Мандушића, па Матију Гунца, ужареном крупном крунисаним краљем сељачког, стравичну сјечу кнезова, хајдуке, ускоке, јајаше, гемиџије. Нијесу заборављени ни они што су им под нокте клипце табијали, на грудима ватру налили, које су као јагњад ћурђевску наражњу некли и живе законавали, што су, заувијек загрљени, с пјесмом на успама, одлазили у смрт, која је једино од њих стражовала, јер су јој се грохочетом у очи смијали.

У незаборав су се спретали не само битке, планине-војници и људи, већ и дани што су крвљу људском у празнике претварани. Један од највећих — дијели нас од њега свега неколико дана — постао је симбол борбе непрестане и дјело је нашег, за пјесму створеног покољења.

Тада, године четрдесетијве, тог четвртог јула нико није слутио шта ће тај дан значити и да ће неугасним сјајем зрачiti у будућност. Да ће се разликовati од осталих дана нијесу знали ни они који су, доњијевши тог дана одлуку о почетку борбе, пошли да је широм домовине разбуктавају и воде, примјером својим да служе, да гину и, мртви, израстају у одреде, бригаде и постају виорне наше застave.

Свега три дана је прошло од тог дана, Четвртог јула 1941. године, а рођен је нови празник — најавио га је првом у поробљеној Европи устаничком пушком Жикица Јовановић-Шпанац. Ватре догласнице почеле су да се расиламсавају широм домовине: Вирпазар, Чево, Брајини и, обухваћена пожаром устанка, Црна Гора је тог јула постала — црвена гора. Разгоријевале су се јулске ватре у Босни и Херцеговини и Србији крви сијот, у Словенији, Хрватској и Македонији, земљи чији су се сипови борили и да је тако, њеним правим именом, смију звати. Крвљу за исте идеале проливеном збртимљени, наши народи нијесу се дали закрвити између себе: Кадињача, Козара, Петрова Гора, Доломити, Сутјеска, Боке — гробовима најодабранијих народних сина омеђена је земља наша.

Свега неколико дана дијели нас од празника што подстиче на увијек повна прегнућа и обавезује на непрекидно престизање времена. Уз поштовање према жртвама пефројеним и поносни на пездадживи раст што су га омогућиле извођење побједе, сви наши људи знају колико су скупо оне стајале. Свјесни су, такође, да је у овом свијету живјети слободан и у слободи скончано с великим тешкоћама. Јер — у фабрикама оружја инже-

Николај Пирнат: Борили су се, крварили

њери смрти топе сваке године стотине-десет милијарди долара — двадесет пута више од свих врста помоћи оној милијарди и по људи у земљама у развоју, који чине већину човјечанства, а располажу са свега 13% свјетских

производа. Да би у зависности и по-корности држали непокорне, силни и сији, рушећи попут захуктале бујици, све баријере и обзире, гомилају стокове теледиригованих ракета са бојевим главама, а — израчунато је —

свака од њих стаје толико долара за колико би се могло хранити четврт милиона људи годину дана. Тешки бомбардер „прогута“ суму за коју би могла да се одјене армија од пет милиона људи, а једна подморница на атомски погон, „окићена“ ракета, ма, лишава свијет стотинак модерно опремљених болница.

Историја казује да су напи народи, и у тренуцима када се радило о бити или не бити, знали одважно и мушки да гледају у зеницу смрти која је стражовала једино од њих, јер су јој се у очи грохотом смијали. И — јер туђе неће а своје не дају — спретни у несврstanosti, они не жеље да своја поља и планине, своје ријеке, језера и своје море претворе у егзерцишта за узајамно испробавање свјетских суперсила. У очекivanju Дана борца, заједно са онима који желе да слободно живе, они су непоколебљиво ујерени да је коегзистенција у равноправности и слободи једино исправан путоказ за сјутрашњицу.

Да овај поздрав Дану борца завршимо стиховима Десанке Максимовић:

„По цену свега бранићемо слободу.
Могу нас на текијска набијати
кола.

ма вешала подизати танка,
и кроз зору стрељати мучки;
ми смо изорани
из крвљу топљених поља,
ми смо никли у земљи буне и
устанка:
народ ми смо поносан и хајдучки.“

М. Л.

КУП ЈАДРАНА БУДВА 75

Од 18. до 22. јуна Будва је била домаћин Петог Трофеја Јадрана у ватерполу. Учествовале су екипе — наводимо их азбучним редом — Италије, Југославије, Кубе, Мађарске, Сједињених Америчких Држава и Совјетског Савеза.

Отварајући такмичење, друг Бранко Иванчевић, предсједник Скупштине општине, рекао је, између остalog:

„Посебно смо почањењи што се „Куп Јадрана 75“, тако познати међународни турнир, одржава ове године у Будви — граду споменику културе, који се у далекој прошlosti, пегђе на почетку нове ере, звао Стари град, граду који данас у самоуправној социјалистичкој Југославији буја, напредује и развија се, доживљавајући пуни пропрат и препород.

Наши радни људи и грађани срећни су што међу хиљадама туриста са свих свјетских мериџијана, који у току сезоне описујују наше чувене пјешчане плаже, могу да дочекају и поздраве, пуну срца и раширених рук, и учеснике овог такмичења — амбасадоре мира у свијету и зближавања међу народима.

Наши је жарка жеља, и ујверени смо да ће она бити у потпуности остварена, да турнир протече

„ЗЛАТНИ ДЕЛФИН БУДВЕ“ ПРИПАО ЕКИПИ СОВЈЕТСКОГ САВЕЗА. ДРУГО МЈЕСТО ЗАУЗЕЛИ ЈУГОСЛОВЕНИ

у мушким одважној борби и да као незаборав доживљај остане у сjeћању такмичара и публике...“

Једна велика спортска приредба је за-вршена. Будвани су положили испит — организација традиционалног међународног ватерполо турнира, „Трофеј Јадрана“ у потпуности је успјела. То су пуним устима изјавили играчи Совјетског Савеза Кубе, САД, Мађарске, Италије, као и њихови тренери.

И док су пливалиштем хотела „Интернационал“, последњег дана такмичења, 22. јуна, одјекivalи ријечи предсједника Општинске скупштине Бранка Иванчевића, а небо украсавао ватромет, сви смо по-желели и реклами исто: „Довићења, 1979. године у Будви!“ И пуно среће нашим и осталим репрезентацијама кроз мјесец дана удалеком Калију, где ће се одржати свјетски шампионат у ватерполу.

Будва је била увертира за Калиј. Шест најбољих ватерполо репрезентација свијета одмјеравало је снаге, играјући у пет кола. Сваког дана, преко хиљаду гледалаца, међу којима смо запазили и високе гости Вељко Милатовића, Веселина Ђуровића, Милоша Микића, Ђока Паконића, Видоја Жарковића и Вука Драгашевића, посматрало је по три утакмице на базену хотела „Интернационал“ од 16 до

19. часова. Све утакмице наше репрезентације директно је преносила Телевизија Титоград.

„Златни делфин Будве“, трофеј који је ове године установљен и који ће припадати у трајно власништво екипи која три пута тријумфије на овом турниру, у пародије четири године красиће витрине совјетских ватерполиста. Они су без пораза освојили прво мјесто, побиједивши све противнике.

Наши младићи задовољили су се другим, мјестом. Селектор Влахи Орлић и тренер Трифко Банђур мораје добро да се измисле пред пут у Кали, јер овоје у Будви наши репрезентативци нијесу добро играли.

РЕЗУЛТАТИ: Мађарска — Италија 5:3, СССР — Куба 9:4, САД — Југославија 6:5, Југославија — Мађарска 9:7, СССР — САД 8:7, Куба — Мађарска 8:6, Куба — САД 7:6, СССР — Италија 5:4, Југославија — Мађарска 10:6, Куба — Италија 4:9, Мађарска — САД 3:5, СССР — Југославија 8:7, СССР — Мађарска 5:4, Италија — САД 4:4, Југославија — Куба 7:6.

С. Г.

ТАВЕЛА

1. СССР	5	0	0	35:26	10
2. Југославија	5	3	2	38:33	6
3. САД	5	2	1	28:27	5
4. Куба	5	2	0	29:37	4
5. Италија	5	1	3	27:27	3
6. Мађарска	5	1	0	24:31	2

ИЗ РАДА САВЕЗА КОМУНИСТА

НЕ ТРЕБА СЕ ПЛАШИТИ РАДНИЧКЕ КОНТРОЛЕ

На иницијативу ОК СК и Општинског синдикалног вијећа у Будви је одржано савјетовање с представницима друштвено-политичких организација с подручја наше општине, предсједницима и стручним службама самоуправне радничке контроле и руководиоцима радних организација. Тема је била мјесто, улога и задаци самоуправне радничке контроле.

У уводном излагању, које је подnio Милорад Дапчевић, секретар Општинског синдикалног вијећа, истакнуто је да, и поред већ видљивих резултата ове службе, још увијек нема разлога за са мозадовољство, јер у великом броју радних организација и даље постоје димензије око улоге овог органа и несхватања његовог основног задатка који треба да буде, у првом реду, превентива. У појединачним срединама има и прихвјених отпора; поједици и групе желе да и даље сачувaju свој привилеговани положај, па им смешта било каква контрола. Они не преузимају ни од покушаја да нормативним актима радне организације сузе простор дјеловања самоуправне радничке контроле. Има покушаја, и потицајујућа рада овог органа, а, у изјесним слуčajevima, и одбијања давања података и документације. Код појединачних радних организација испољавају се пошаји да се спријечи објављивање изјештаја органа самоуправне радничке контроле, наводно зато што „то може да нанесе штету колективу“. Јасно је шта се иза оваквих објашњења крије и ко оваква мишљења заступа. То су, обично, поједици који желе да прихвјеју своје поступке и незаконите радње и који се плаше суда јавности.

Има пуно разлога да се на подручју наше општине расправља и о конкретним случајевима. Истакнуто је, на пример, да има доста случајева нарушавања самоуправних права радника, и то на разноразне начине и врло брутално. Пренебрегава се постојање нормативних аката, руководиоци се погађају са радницима о личном дохочку: хоће ли радити за 200 или 250 хиљада, док нормативна акта леже у фијокама. На такав начин винештрукту се повређују права радника. Има случајева да радник по 10 година ради на одређеном мјесту, а измишљају се разни начини да се прекида радни однос уз објазложение да нема слободног радног мјеста, иако он постоји годинама. Маса радника исплаћује се у натури. Колико је тиме оштећен радник, а колико друштво сувишино је наглашавати. О свим овим и многим другим појавама за које је надлежна самоуправна радничка контрола, биће ријечи, како је закључено на савјетовању, на сљедећем скупу који ће бити организован ове јесени.

Милјан Митровић секретар
ОК СК — Будва

с материјалима који су разматрани на савјетовањима не програме и то ће, заједно послужити као основа за доношење акционог програма

Општинске конференције и Комитета.

Комисија за кадровску политику при Општинском комитету СК већ је почела са спровођењем свог акционог програма. Она је на првој сједници разматрала актуелне проблеме у радним организацијама, а у вези тога планиран је и састанак с представницима „Монтенегротуриста“ на коме ће бити разматрана нека конкретна кадровска рјешења у оквиру основних организација у друштвеним радничким контролама.

Ових дана конституисан је и Актив радника комуниста при Општинском комитету. За секретара Активе изабран је Митар Нанан, радник ПТТ службе из Буљарице.

У припреми је сједница Општинске конференције,

АКТИВНОСТ ИЗИЂАЧА

Трагом Ника Анђуса

Штаб Извиђачког одреда „Нико Анђус“ одлучио је да се од ове године сваког 26. јуна организује традиционални марш, који ће посити име овог народног хероја. Извиђачи ће сјутра кренути из села Тудоровића, преко Обзовице и Очинића, стићи до Белведера, где су 26. јуна 1936. године комунисти Црне Горе организовали демонстрацију у којима је учествовало око 3000 лица, а из наше општине Нико Анђус и Лука Ђурашевић. Тога дана на збору је у име КПЈ говорио друг Богдан Ивановић, након чега је донијета резолуција од 13 тачака. У скобу с полицијом погинуло је шест, а рањено 30 демонстраната. Злочин на Белведеру огорчио је Црногорце, а белведерске жртве сахрањене су у велико учешће народа.

На марш „Трагом Ника Анђуса“ биће позвани одреди извиђача „Вукица Митровић-Шуња“ из Петровца, „Гојко Крушка“ из Цетиња, „Брана Миладинов“ из Скопља, „Вожд Карабојре“ из Ниша, као и омладинска радна бригада „Вукица Митровић-Шуња“ из Будве.

С. П.

У СТАВ, ЗАКОНИ И СВИ НОРМАТИВНИ ПРОПИСИ (морални, обичајни и релегијски) представљају свијет апстракција које имају своје конкретно дјеловање и одређеном друштву. Примјењују се од апстрактног на конкретно у смислу логичке дедукције.

Уставност и законитост, као правне категорије, односно институције, поznate су још из давнина, из далеке прошlosti, јер је сваки законодавац веома заинтересован да се одредбе његових законова примјењују што доследније и у интересу класе која је у власти. То је приrodna ствар, јер се устави и закони доносе да би се примјењивали на конкретне случајеве. Односно, устав је фундаментални правни акт из кога произишли су разни начини да се прекида радни однос уз објазложение да нема слобodнog радnog mјesta, иако он постоји годинама. Маса радника исплаћује се у натури.

Уставност значи да сви закони морају бити у складу са Уставом и да му не смију противују. Законитост представља усклађеност свих подзаконских аката са законом. За свите акте, односно прописе радних и других самоуправних организација важе исти принципи, а то је да не смију бити у супротности с вишим правним актима држavnih органa. Такођe, мора постојати склад измеđu појединачних општих аката радних и других организација. Тако, на пример, правилници и одлуке не смију бити у супротности са Статутом, односно Са- моуправним спорazumom.

У условима социјалистичког самоуправљања, законитост не представља само сагласност правних или материјалних аката са законом, већ нешto више. Законитост представља нешто квалitetnije, што је од инте-

Уставност и законитост у самоуправљању

реса за радничку класу и све људе, за законита поступања и понашање свих органа и субјекта којима је стављено у дужност да се старају о уставности и законитости — почев од судова, самоуправних судских органа друштвено-политичких заједница, организација уврштених рада и других самоуправних организација и заједница, као и посилача самоуправних јавних и друштвених функција.

Уставност и законитост не представљају новину, one су поznate категорије и на одређен и модифициран начин егзистирају у уставима држава различитог политичког уређења, без обзира какав је друштвено-економski положај раднog човjeka. Међutim, тако је да друштвени односи засновају на самоуправљањu радних људи, као код у Југославији, и где су укупne облици најамних односа и искључен повратак било којег система експлоатације човjeka по човjeku, уставност и законитост представљају и по својoj садržinu и по циљevima, са свим новији виши kvalitetem.

Познато је да уставност и законитост спадају међu основне начела друштвеног uređenja и чине један од главних поступата развоja социјалистичkog самоуправнog друштva, јer се обезбеđuju зајемчena prava i слобode radnih људi i građana. A то значи једноставно и јасно: закони не смију проти-

дима имајући у оквиру којих се кретати дјелатност органa самоuправљањa. Овоје постоји разлиka и измеđu правне и неправне санкцијe. Kod нормa koje donose državni organi postoji pravne sancijske, a kod nepravnenih postoji veliki broj dруштvenih sancijskih (moralne, odštete, itd.). Tokom dalje razvoja sistema самоuправљањa се ће више долазити до примјене ове друге vrste sancijske.

Изгleda da su заборавили да код оваке скupnosti jedino dječa ulazu скромne, ali redovne štene ukladovinu.

Изгleda da su заборавили да код оваке скupnosti jedino dječa ulazu скромne, ali redovne štene ukladovinu.

Изгleda da su заборавили да код оваке скupnosti jedino dječa ulazu скромne, ali redovne štene ukladovinu.

Изгleda da su заборавили да код оваке скupnosti jedino dječa ulazu скромne, ali redovne štene ukladovinu.

ИЗ СЈЕНКЕ НА СВЈЕТЛО

Уређује: Димитрије Јововић

БЕЗ КОМЕНТАРА

Шофери „Јадрантуриста“ спријечили су ученицима средњих школа улазак у аутобусе, јер нијесу благовремено платили накнаду за превоз. У знак солидарности, и остали ученици — платише напустили су аутобусе.

Тако је дошло до обуставе возње и обуставе похађања наставе, паак терима овог „спектакла“ упућујемо написе — „дивљење“.

ЗАБРАЊЕНО

У једној нашој баници забрањени су дјеци улазак у пословне просторије, како би спријечили фамилијарност на радним мјестима.

Изгleda да су заборавили да код оваке скupnosti jedino dječa ulazu скромne, ali redovne štene ukladovinu.

ОГЛАС

Обавјештавају се шефови оркестара с подручја Јадрана, да не онај који буде најбуџнији добити награду.

Пошто су се до сада, саја што се тиче буке, сви посебно истакли, препоручујемо им да своје жиџе затечну до краја, како би и сви мјештани поред туристичких затворених прозора, могли до зоре да буду чланови живији.

ДВА ЛИЦА

Нова улазна улица у Будви, блистачујући у својј лепоти, очекује атомобилску најезду, а ограђени и закораквени трањаци поред ње, вишију за зеленом травом и цвијећем.

ЗЛОПАМТИЛО

На дегустацији јела и птића, „Сусрет туризма и

ПРИМАТ

Написасмо у једном од првих бројева да имамо пајружкију пијацу на јужном Јадрану.

Заборавили смо само да саопштимо да јој руконоћа не смета да буде најскупља. То најбоље знају они који се на њој снабдијевају.

друштвеним областима у оквиру којих се кретати дјелатност органa самоuправљањa. Овоје постоји разлиka и измеđu правне и неправне санкцијe. Kod нормa koje donose državni organi postoji pravne sancijske, a kod nepravnenih postoji veliki broj dруштvenih sancijskih (moralne, odštete, itd.). Tokom dalje развоja sistema самоuправљањa се ће више долазити до примјене ове друге vrste sancijske.

Изгleda da su заборавили да код оваке скupnosti jedino dječa ulazu скромne, ali redovne štene ukladovinu.

Изгleda da su заборавили да код оваке скupnosti jedino dječa ulazu скромне, ali redovne štene ukladovinu.

Изгleda da su заборавили да код оваке скupnosti jedino dječa ulazu скромне, ali redovne štene ukladovinu.

Драго Станковић

ЛИКОВИ ПАЛИХ БОРАЦА

Јован Вукчевић-Јоле

ЗА ЧОВЈЕКА, ЗА БОРБУ РЦА нема теке смрти од за борава. Том смрћу наши пали другови неће и не смију да умру. Јер, они су у ово наше данас и сјутра, за ову нашу слободу, за побједу и оживљавање циљева и идеала револуције која и даље тече, уложили највеће и најдрагоценје — живот, на чијем су прату многи тек били. Један од њих је и будваник Јак Јован-Јоле Савов Вукчевић.

Тек 15-годишњак, Јоле је од првог дана мрзио свим својим младалачким бићем окупатора и његове домаће слуге. Уз успјешне борбе наших партизана од Куфина до Завале, на Брајићима и на Паштровинци и даље широм Црне Горе и Југославије, вођених под заставом Партије и руководством Тита, расла је и његова сигурност у коначну побједу и спремност да се у борбу и сам укључи. А када је Италија капитулација, почетком септембра 1943., 17-годиши Јоле упутио се у партизански пункт, у Марковиће, међу другове партизане, у борбу која ће још дуго трајати, бити сурова и тражити жртве.

„Ватreno крштење“ доживио је у борби против четника на Паштровској гори, а већ крајем септембра 1943. године добровољно пошао на дуги и исцрпљујући марш у бригаду. И он и његови другови имали су срећу и част да постану борци прослављене Четврте пролетерске (црногорске) бригаде, у којој ће њихово борбено књење течи брже, свестранје и потпуније, али не лако и не без великих одрицања.

Од тада до повратка бригаде с првог похода у Србију, крајем маја 1944., Јоле се борбено челичио, и кроз многе маршеве, борбе и јурише раствао и постао свјестан, храбар и пожртвовани борац-пролетер. У међувремену, постао је члан СКОЈ-а и добио на рукојање „шарац“, који је с друговима отео од Њемаца. Од њега се није растано није кад је, јула 1944, постао десетар. С њим ће поновно друговати до смрти.

Млад и раније ненавикао на тешкоће, није лако подносио маршевање и ратовање по дубоком снијегу и великој хладноћи, често бос и најчешће гладан или недовољно сит. Али, подносио је све то и никад се није колебао. А кад би на тешкоће, посебно на глад, реаговао гунђањем, знао је да одмах, без наређења, замјени друга под носилима, или узме пушкомитралез или мунцију од физички слабијег борца. Наоко тром и натмурен, кад отпочне борба одједном је постајао живљи и веселији. Све чешће се јављао у добровољцу за најтеже задатке, у бомбаше. Посебно је волио да с борцима из нашег краја прича о Будви, о скром и сигурном повратку у њу, о породици и о својим друговима.

Јоле ће са својом Првом четом Петог батаљона, крајем јула 1944, опет поћи за Србију, сигуран, као и сви његови другови, да се овог пута Ибар мора прећи. Али, он га неће прећи, нити ће се више вратити у своју Будву. У страховитом судару и вишечасовној борби против Њемаца за прелаз преко Ибра, у густим шумама Црног врха, на домаку Ибра и Лепосавића, користећи „шарац“ и као хладно оружје, храбро је пао 3. августа 1944. године, 18-годишњи скојевац, десетар и „шарција“ Јоле Вукчевић.

Пеко Лијешевић

Формирана секција бораца IV пролетерске

На иницијативу Општинског одбора Савеза удружења бораца НОР-а, у Будви је, на дан 33-годишњице формирања IV пролетерске црногорске бригаде, одржан састанак преживјелих бораца ове прослављене партизанске јединице, који живе на подручју наше општине.

На овом првом сусрету евоцирана су сјећања на значајне догађаје, борбе и побједе, а посебно су освјежене успомене на другове који су својом крвљу и животима вјечно обиљежили херојску маршуруту црногорских пролетера.

Четврта црногорска пролетерска бригада формирана је 17. јуна 1942. године у

Љубину, на тромећи Црне Горе и Босне и Херцеговине. С подручја будванске општине у састав ове бригаде ушло је око 80 бораца од којих су 32 погинула у борбама за слободу.

По броју бораца из наше краје који су ступили у ову јединицу, можемо слободно рећи да је то наша бригада — рекао нам је Пеко Лијешевић, пуковник у пензији, и један од бораца ове Бригаде.

На састанку преживјелих пролетера формирана је Секција бораца Четврте бригаде при Општинском одбору СУБНОР-а, изабран Одбор Секције и утврђени задаци њене активности. В. С.

Драматичан почетак у дому одмора „Парк“ у Будви

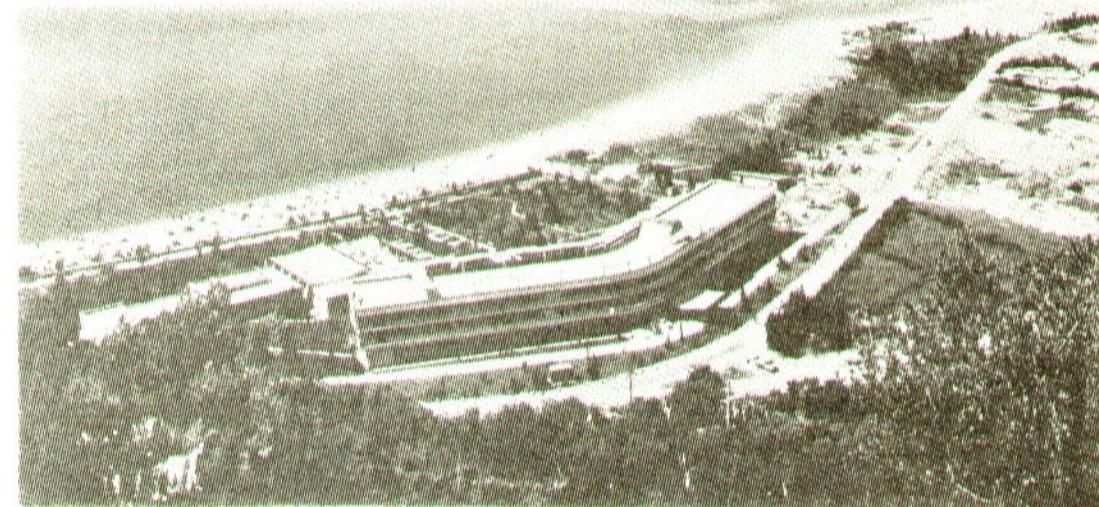
РАДНИЦИ ХОТЕЛА „ПАРК“ у БУДВИ чврсто су одлучили да не прихвате једнострани одлуку оснивача — Здруженог електропривредног предузећа Београд — да се њихова основна организација уздуженог рада, која је формирана још 1973. године, приклучи Заједници за одмор радника Београд. Ту одлуку на предлог Конференције синдиката, донијели су Извршни одбор и Раднички савјет, по кратком поступку, без консултовања чланова колективе Дома одмора у Будви. О-

зонски радици. Једногласно је усвојен закључак да се у одбрани самоуправних права идете до краја, а да о томе ко је у праву одлучи Уставни суд.

Тако је туристичка сезона у овом, с правом се може рећи, најпријатнијем и најорганизованијем радничком одмаралишту на будванској ривијери почела — драматично. Но, упркос томе, одмаралиште ради пуном паром. Отворено је раније него икада досад. Смјењују се групе радника, екскурзије ученика из цијеле земље, групе тури-

туса одразило на квалитет пословања.

Нападају нас због високих цијена каже Милашевић, мада су оне за чланове оснивача 20 динара ниже него за остале кориснике услуга. Такође кажу да основна средстава нијесу наша и да немамо право да их користимо, а онај колектив постоји и ради од 1961. године и свакако да је учествовао у стварању тих средстава. Без икаквог разлога лансирају се вијести, уколико и даље останемо као ООУР, више нећemo бити одмаралиште, већ

„Парк“ — једно од најљепших одмаралишта на Јадрану

вакав поступак изазвао је револт радних људи овог колектора, па је одржано неколико забора радника на којима су одговорни људи из ЗЕП-а обећали да ће се читава ствар још једном пре испитати. Међутим до пројектне није дошло. Напротив, прије извјесног времена у Будву је стигао телеграм од Централног радничког савјета ЗЕП-а, у коме се налаже да се пословање Дома одмора — хотел „Парк“ усагласи с нормативним актима Заједнице за одмор радника Београд. Уз то је послата и Комисија, која је требала да објект прими, у коју узгред да напоменемо, није именован ни један представник из радног колектора хотела „Парк“! То је био и повод за скуп колектора на коме су присуствовали и се-

та из Мађарске и Пољске, чије је гостовање било уговорено још прошле године. Овде све тече у најсавршенијем реду и ни по чему се не може примјетити да на линiji Београд — Будва није све како треба.

— Покушали смо на свим могућим нивоима да ову ствар решимо на међусобно коректан начин — рекао нам је шеф радионице водећег привредног радничког савјета ЗЕП-а Милivoje Милашевић, који тренутно обавља дужност управнице одмаралишта — али изгледа да се неће моћи без суђе, јер, овдје се налази пологија јачега — њих у ЗЕП-у је око 20.000, а нас свега 60. Сами смо, без ичије помоћи, спремили објект за сезону и урадили све да се не би рјешавање нашег стајда ћемо се припојити „Мон-

тегротуристу“, иако сви у Црној Гори знају, почев од републичких до општинских органа, да о томе није било никада ријечи. Напротив, па овом подручју спроводи се политика развоја радничких одмаралишта, с тим да се она организују на уставним принципима и да се извршавају обавезе према друштвено-политичкој заједници.

Треба истаћи да је Дом одмора једино одмаралиште на овом подручју које је потписник Самоуправног спољашњег разума о расподјели личних доходака на нивоу угостиће и туризма на Црногорском приморју, затим спољашњем стипендирању, о стамбеној изградњи и да извршава све обавезе према друштвено-политичкој заједници.

Владимир Станишић

УСКОРО ПЛАЦЕВИ НА КОНКУРСУ

Поред приличног броја грађевинских плацева на будванској ривијери, многи грађани годинама чекају да добију до драгоцене парцеле на којој би могли да изграде породичне стамбене зграде. Највећи дио овог земљишта „покрiven“ је захтјевима ранијих власника за признавање права првенства изградње.

Имајући у виду све веће потребе за рјешавањем стамбених проблема радника на подручју будванске општине, надлежни орган управе Скупштине општине Будва формирао је ових дана комисију, која треба да на основу катастарских и урбанистичких података приступи рјешавању имовинско-правних односа у циљу депосједовања грађевинског земљишта и давања грађевинских плацева на конкурс.

Међутим, већ на почетку

рада овог тијела наишло се на непредвиђене тешкоће. Са

мо у Будви, у реону Бабин дола, где има 31 урбанистички плац, сви су на расподјељивању ранијих власника. У насељима Шумет код Светог Стефана, и Брежине у Петровцу 20 плацева су, такође, „покрiveni“ рјешењима о праву првенства ранијих власника. А таквих плацева има на стотине у насељима Вијели — до, Подострог, Рафаиловићи, Камено и у другим подручјима приобаљног појаса.

Законом о грађевинском земљишту јасно су прецизирани права првенства који се узимају ријешено стамбено питање, посједују рјешења о првом првенству и државе плацеве у „резерви“, мада је, у многим случајевима, више него сигурно да их неће користити. Због овога се не може удовљити ни грађанима којима је узето земљиште за потребе друштвене градње с тим да се додијеле плацеви тамо где је планирана индивидуална градња.

В. С.

НА ПЛАЖИ ЈАЗ ОВОГ ЉЕТА

Одмор уз приступачне цијене

ЈАЗ ЂЕ И ОВЕ ГОДИНЕ примити кампере из цијеле наше земље, нажалост, још нема ништа од великог туристичког насеља које је предвиђено да се гра

НОВЧАНЕ КАЗНЕ ЗАМИЈЕЊЕНЕ ЗАТВОРОМ

НОШТО НИЛЕСУ ипослије више узастопних опомена платили казне изречене због непопитовања Закона о међусобним радним односима и других прописа, општински судија за прекријаје Драго Станковић донио је Одлуку да тридесеторици грађана, међу којима има највише приватних угоститеља и затвараја, новчане казне замијењене затвором. Тако ће један број угоститељских радњица и приватних занатских фирми, ставити кључ у браву, јер ће њихови власници, уколико на вријеме не измире обавезе, морати да се, судећи према износима који треба да уплате, нађу иза репетака и до шездесет дана.

Можда ова „метаморфоза“ казни долази у незгодан час, јер је главна туристичка сезона на прагу. Зато треба одријешити кесу — другог излаза нема, јер ће општински судија бити досљедан у спровођењу своје одлуке.

ди на овој плажи. Пројекат по коме би Јаз постао хотелско насеље са око 5000 лежака.

С. Г.

Није оно што се мислило

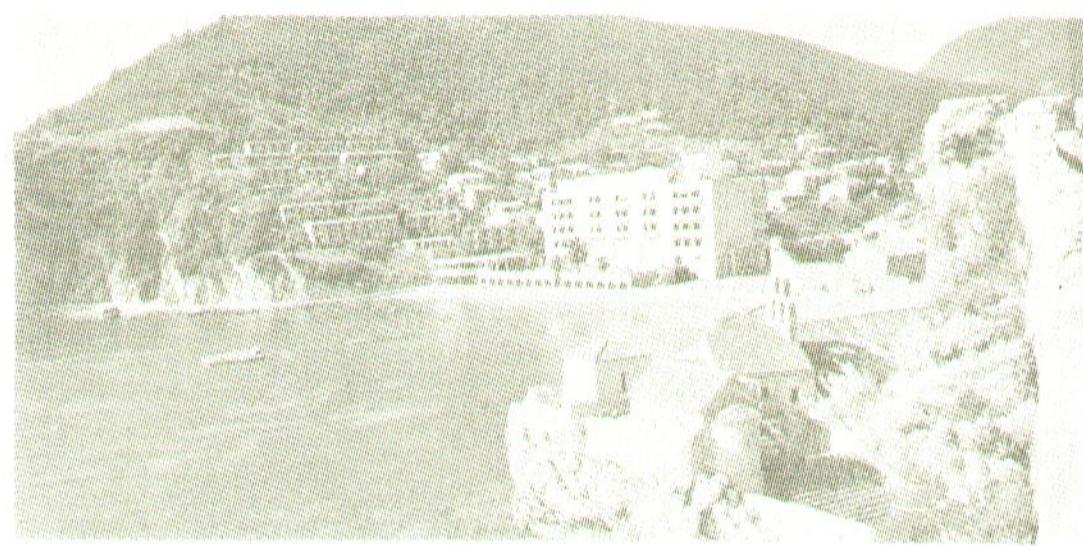
Ових дана у Станицу милиције у Будви приведени су шесторица туриста — грађани Савезне Републике Њемачке због тога што нијесу пријавили свој боравак од уласка у Југославију, као и што су на колима имали уцртану људску главу са црним тушом, у чијим контурама су неки грађани препознали — Хитлер! Против ових лица покренут је прекршајни поступак. Судија за прекршаје Драго Станковић извео је предложене доказе консултовао двојицу вјештака — сликара Влајка Меденицу из Титограда и Јова Ивановића из Будве.

Док ово пишемо, судија Станковић још није донио одлуку, а није хтио ни да коментарише овај случај, мада није имао ништа против тога да се упознамо с налазом и мишљењем вјештака. Пред њим су се налазиле двије упоредне скице. Из једне смо препознали омражени Хитлеров

лик, а друга је представљала грубу скицу копије цртежа с меридеса окривљених туриста. И сами смо се увјерили, гледајући те скице, да она на колима нема сличности с Хитлеровим ликом.

Сви су изгледи да наша пајактивија и, бар до сада, најуспјешнија спортска организација — Ауто-мото клуб, због недостатка финансијских средстава неће моći учествовати на релији „Сутјеска 75“ који се за разлику од претходних ове године, одржава у част 30-годишњице побједе над фашизmom.

— Одлучено је да ове године стартно место за све учеснике релија из наше Републике буде Будва — рекао нам је Шћепан Бурић, предсједник Спортске комисије. — Наш Клуб — наставио је он — нема средстава да организује учешће својих екипа на овој великој спортској манифестацији. Очекивали смо помоћ од новоформиране самоуправне заједнице за физичку културу, али, пошто се она још није конституисала, а бивша СОФК-а је престала с радом, то су се наша очекивања изјавила. Преостало нам је јединно да се обратимо за помоћ привредним и друштвено-политичким организацијама, јер је, заиста, штета да овај Клуб, који је прошири

Дио старог града, хотел „Авала“ и бунгалови

У „АВАЛИ“ ИЗНАД ОЧЕКИВАЊА

Основна организација удруженог рада „Авала“ — Будва, у оквиру које, поред старог хотела „Авала“ и вила, ради још десетак угоститељских објеката претежно ванпансионарске потрошње, ових дана попунила је своје капаците готово до последњег места.

Гости се могу хранити у сопственој режији, јер за то постоје сви услови: продавнице у кругу кампа биће спадијевене свим потребним памирницама, дуваном, штапном, сувенирима и другим потроштима. Они који не желе да се умарaju, спремајући храну, могу три оброка да добију у модерном ресторану по цијени од 66 динара. Чланови Ауто-мото савеза Југославије имају попуст од 10%, као и чланови Интернационалног кампинга удружења. Јаз ће ове године примићи преко 5000 кампера, па ће тако постати највећи ауто-камп на Црногорском приморју.

Ноћни бар „Хаваји“, који је, узгред да напоменемо, био до темеља уништен за вријеме олујне новогодишње ноћи, надалеко је већ познат по својој архитектури у стилу мексиканског насеља. Овај објекат није специфичан само по томе и амбијенту у коме је лоциран, већ и по садржају услуге које се пружају гостима. Овдје се могу добити све врсте црногорских јела, а посебно се његују рибљи специјалитети, у којима иначе, оскудијева наша ривијера. На „Хавајима“, од вечери до јутра, не престаје музика и пјесма. ООУР „Авала“ има и свој брод којим превози госте до Шкоља и натраг уз минималну накнаду од 10 динара, без обзира на вријеме задржавања на острву. Овогодишња посјета „Хавајима“ болја је него икада. Уторком и сриједом на острво одлазе организације.

Директор Основне организације удруженог рада „Авала“ Миленко Шљиван чанин каже да је задовољ

ним покућством. Послуга је одјевена у народну ношњу. Само музика није адекватна амбијенту. Локал је све до „ситних ура“ кратак и тешко се може добити слободно место.

Директор Основне организације удруженог рада „Авала“ Миленко Шљиван чанин каже да је задовољ

Видиковач

вано групе гостију путничких агенција: „Атласа“, „Јадрантуриста“, „Путника“...

Ресторан-бар „Стари град“ у Будви је специфичан на свој начин. Уређен је у стилу црногорског дома, с гуслама о зиду и карактеристичним национал-

љан овогодишњом посјетом и досадашњим резултатима.

— Пунији смо него прошле године у ово вријеме. Овогодишњи јун је надокнадио мај, који је био лошији од прошлогодишњег по броју гостију.

В. С.

Ауто-мото клуб тражи помоћ

Сви су изгледи да наша пајактивија и, бар до сада, најуспјешнија спортска организација — Ауто-мото клуб, због недостатка финансијских средстава неће моћи учествовати на релији „Сутјеска 75“ који се за разлику од претходних ове године, одржава у част 30-годишњице побједе над фашизmom.

— Одлучено је да ове године стартно место за све учеснике релија из наше Републике буде Будва — рекао нам је Шћепан Бурић, предсједник Спортске комисије. — Наш Клуб — наставио је он — нема средстава да организује учешће својих екипа на овој великој спортској манифестацији. Очекивали смо помоћ од новоформиране самоуправне заједнице за физичку културу, али, пошто се она још није конституисала, а бивша СОФК-а је престала с радом, то су се наша очекивања изјавила. Преостало нам је јединно да се обратимо за помоћ привредним и друштвено-политичким организацијама, јер је, заиста, штета да овај Клуб, који је прошири

година за своју спортску активност добио бројне пехаре, дипломе и похвале, не учествује на релији.

Овогодишњи, једанаести традиционални Ауто-мото рели „Сутјеска 75“ велика је манифестација братства и јединства југословенских народа и народности, а одржава се под покровитељством предсједника Тита. Чланови Ауто-мото клуба из Будве, који су се пријавили да на њему учествују, располажу одличним возилима и изванредном вјештињом управљања, па би се могло очекивати да наша екипе заузму високи пласман. Поред тога, Клуб би, по традицији, требало да учествује и на 13. јулеком релију у организацији Ауто-мото савеза Црне Горе. А одређивање Будве за стартно место и учешће наших екипа на такмичењу јединствена је реклами за ово подручје. То су све разлоги због којих би требало обезбиједити учешће наших представника на релији, па се и наша редакција придружије апелу Спортске комисије за пружање помоћи.

Угоститељство и туризам прије свега

ВРАЂАЈУЋИ ПОСЈЕТУ МАКАРСКОМ, предсједник општине **Бранко Иванчић**, предсједник Општинске конференције Савеза комуниста **Блажо Јовановић**, предсједник СУБНОР-а **Радко Дулетић**, предсједник Општинског вијећа Савеза синдиката **Ива Калонитровић**, секретар СО Будва **Димитрије Јововић** и други сарадници, поједини су ових дана макарску ривијеру и наставили у Будви започете разговоре са друштвено-политичким и привредним руководством општине Макарска о размјени искуства и даљој свестраној сарадњи између овадвије комуне чија је привреда туристичко-угоститељског карактера.

Тако је још једном потврђена сличност жеља и амбиција даљег развоја и истovjetnost проблема које најти развој обеју комуне собом носи, као и препрека које стоје на путу њиховог даљег напретка.

Љубазни домаћини упознали су госте са заиста импозантним резултатима на овом прекрасном дијелу јадранске обале, али се нијесу устручавали да говоре и о проблемима који их притискују, а који, такође, нијесу мали.

Разговор је текао у хотелу „Јадран“ у Башком Водама, а од стране домаћина учествовали су **Никша Лепица**, предсједник Скупштине општине Макарска, **Шиме Раичић**, предсједник Општинске конференције СК, **Горки Пухарић**, секретар Општинског комитета СК, **Никола Вакић**, секретар Општинске конференције ССРН, **Мате Висковић**, директор ООУР-а „Биоково“ и други друштвено-политички и привредни функционери општине.

Проблеми — ситни и крупни

У Хотелско-туристичко предузеће на макарској ривијери интегрисано је шест основних организација удруженог рада, које су формирани територијално, као на нашем подручју. Приликом оснивања заједничких служби ишло се на најмањи могући број радника, тако да су били у ситуацији да посао изискује пријем нових, а че да се за већ запошљене раднике измишља посао.

Макарска ривијера располаже са 5.200 кревета у хотелима високе „Б“ категорије и 2.000 кревета у одмаралиштима, који по квалитету не заостају за онима у хотелима. На плану интеграције остварени су потпуни резултати и све службе веома су се брзо уходале. Објеђињени сектори добро су стартовали, тако да се готово није осетило прелазни период. Досљедно је спроведен дух Устава — није на дна одлука, везана за дешар, није на пиву предузећа — све је на пиву. Од 1961. године није изграђен ниједан хотелски кревет! Два објекта са укупно 1000 кревета започета су и радови су стапали! Струја је чета су и радови су стапали! Питање здравља — никог напона! Питање здравља доста је проблематично! Домаћини су још увијек у самостану, а расписан је самодопринос за изградњу новог. Прије неконечно година изграђен је регионални водовод, али га већ треба проширити. Плате радника у туристичко-угоститељској дјелатности су испод републичког просјека. Исплата личних доходака још увијек се врши по старом платном систему. Постоји пуно приватних угоститељских радњи. Приватници су далеко предузимљивији и агресивнији. Док се овај разговор водио, заглавијала нас је разгласна станица једног угоститеља, који је рефламирао туристима излет бродом за острво Хвар. На 20 метара од хотела „Далматија“, најрепрезентативнијег угоститељског објекта регије, налазе се четири приватне угоститељске радње. Ти објекти неће се укидати док ће се настоји да се сличне кретом, већ се настоји да се сличне радње, али у друштвеном сектору, отварају дуж ривијере, јер такве објекте веома радо посећују страни и домаћи гости.

Тако се нижу проблеми — ситни и крупни. Домаћини су нам се жалили да недостају мали бистрои, кафаници и продају мекике и воће, на невизити. Плажама „шпартају“ приватници продају мекике и воће, на нехигијенски начин.

Иначе, пројекат коришћења приватних лежаја на подручју ривијере, дана укупне дужбине по лежају стају 25 одсто, а за коришћење кухиње 30 одсто. Од тога 3% одлази по реклами и пропаганду, и на тај начин се годишње „убер“ 100.000.000 стarih динара па што грађани немају примједбе, док се на провизију, која износи од 5 до 8 одсто, лута.

Поред службене инспекције, контролу спровођења општинских, републичких и савезних прописа врши и туристичка инспекција. Само тржишних инспектора у сезони на овом подручју ради око двадесет.

Домаћини су упознали госте с културно-историјским споменицима, који свједоче да је, како у даљој тако и у близој прошлости, свакодневница овог краја била, испуњена бурним забивањима и вјечитом борбом за слободу. У то нас најбоље ујеврјавају експонати у музејима народнослободилачког рата и револуције у Макарској и Подгори — колијевци Југословенске ратне морнарице.

Предсједник СО Будва **Бранко Иванчић** и замјеник генералног директора „Монтенегротурист“ **Миша Браило**, пренијели су домаћинима исказ искуства са будванске субрегије, говорећи им и о проблемима, резултатима и плановима даљег развоја.

Култ његована шуме

То би био кратак рапорт о званичним разговорима за вријеме посјете делегације Будве Макарској. А сада да кажемо шта смо незванично сазнали, видјели и доживјели с пажњом излетничког брода, шетајући

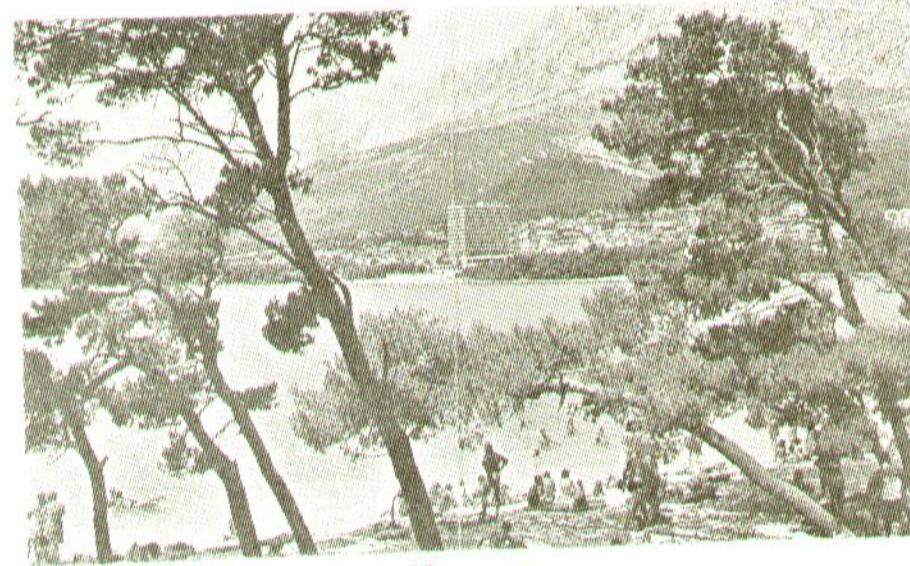
макарском ривијером од Подгоре до Бrela. Јер, ова ривијера, дуга неколико десетина километара, не може се истински ни доживјети, осим приликом једне такве шетње.

Као бескрајни низ бисера надовезују се плаже једна на другу, испрецијеане многобројним затонима и увалама. На том дугачком ћердану истичи се, с југа на сјевер, готово правилно распоређени драгуљи: Подгора, Тучепи, Макарска, Кrvaviča, Промајна, Башка Вода, Бrela... У западу је свуда присутно Биоково, а испред су се испријечила острва Брач и Хvar. Готово од саме морске пјене, па све до стрмих биоковских литице простире се густа борова шума. Та шума је опсесија становништва. Захваљујући култу његована шуме, на овом подручју у последњих десет година није било ниједног пожара. На свим погодним мјестима дуж обале изграђене су високе осматрачнице, ода кље у свако доба дана посматра буд-

но око чувара. Зато нас није зачудило прича да је за вријеме новогодишње ноћи, када је бјеснила орканска олуја са биоковског масива, крипти стотинетна стабла, било становника који су плакали.

У овој туристичкој комуни постоји само једно занимање — угоститељство и туризам. Њиме се баве сви, почев од предсједника општине до посљедњег грађанина. Зато су сва насеља, плаже и сви објекти беспрекорно чисти, а услуга на највишем нивоу. Макарани немају проблема око обезбеђења сезонске радне снаге. Свега петнаестак дјевојака из Загора запошљавају сезонски. Остало је до маја радна снага, и то стално запошљена. Свјесни су да их то много стаје, али и да је то једини пут до квалитетних кадрова. Зато се на макарској ривијери неће догодити да конобар каже госту, који жели да одмах буде услужен „Чекај ако ти се чека!“

В. Станишић

Макарска

НАШИ САРАДНИЦИ

Педесет година плодног рада професора Игњатија Злоковића

ИГЊАТИЈЕ ЗЛОКОВИЋ рођен је у Вијелуј 27. децембра 1897. године. Филозофски факултет, група историја и географија, завршио је у Београду, код професора Јована Радоњића, Василија Петровића и Станоја Станојевића.

Од 1923. до априла 1941. године радио је као професор Поморско-трговачке академије у Котору, а од новембра 1941. до марта 1944. године налазио се, као и многи прилогорци и југословенски роботљуби, у затворима и казатима Италије, где је био интерниран. Послије повратка из заробљеништва и ослобођења земље посвећује се просветном позиву и постаје директор Поморске школе „Марко Мартиновић“. Од 1950. до пензионирања, 1969. године, налазио се као дужности директора Поморског музеја у Котору, који је под његовим руководством — обновљен, проширен и попуњен — постао једна од првих музејских установа у Црној Гори. У том раздобљу долази до најзначајнијег изражавања Злоковићеве активности у области историје поморства, школства, књижевности, уметности, архитектуре, етнологије, музике, спорта, пољопривреде и других научних дисциплина с којима се сретамо кроз његове радове.

У току педесетгодишњег рада Игњатије Злоковић урадио је превео 250 библиографских јединица, које су објављене у „Борби“, „Политици“, „Побједи“, „Вјеснику“, и многим другим листовима, часописима, зборницима и научним публикацијама. Иницијатор је и главни и одговорни уредник свих до сада изашлих 23 броја Годишњака Поморског музеја. Запажен је његов рад

Игњатије Злоковић

на публикацијама: „12 вјекова Бокељске морнарице“, „Монографија Котора“, „Народи Југославије“, „Вјетром вијени“, „Зборник Секције друштва историчара“. Од посебног значаја је његова сарадња у југословенским енци-

клопедијама — Поморској, Војној и Енциклопедији Југославије — у којима је обрађио преко педесет јединица.

Игњатије Злоковић је научни сарадник од 1957. године, а од 1962. године је више научни сарадник. Био је ванредни члан научног друштва Црне Горе од његовог оснивања (1950) до укидања 1956. године, затим члан Историјског института СР Црне Горе од 1954. до 1962., а данас је радији члан у Одјељењу за поморску историју и археологију Друштва за проучавање и унапређење поморства Југославије. Почасни је члан Удружења бокељске морнарице, а био је члан управе Савеза музејских друштава Југославије од 1952. до 1962. године, као и члан управе Музејског друштва Црне Горе.

За свестран и прегалачки рад Злоковић је одликован Орденом заслуге за народ са сребрним зракима 1966. године. Добротник је 13-јулске награде СР Црне Горе за 1967. годину и Октобарске награде града Котора за 1969. годину.

Педесет година плодног научно-истраживачког рада професора Игњатија Злоковића јасно говори о његовом великим прегледима у области хуманистичких наука, где је оставио неизбрисив траг младим генерацијама, које ће учити из његовог опуса.

И данас, као пензионер, професор Злоковић неуморно ради и објављује своје радо читане прилоге у „Просветном раду“, „Политици“, „Борби“, „Боки“, „Приморским новинама“ и различитим часописима у Црној Гори и Југославији.

С. Паповић

ПОСЛЕДЊА СТАНИЦА

ЧУДНИ НЕКИ ЉУДИ! Млади и стари, мали велики. Мршави и дебели. Плећати, повијени, квргави. Свима је заједничко то што су уморни, подбули, црвених лица. Поцијепани, давно небријани, дугих перчина, личе је дан на другога. Нема их много: четири-пет, највише шесторица. Једино они примјењују смањење или повећање бројног стања.

„Сидро“ су бацили поред мора. Ту су увијек — по сунцу, вјетру или киши. Само што их у проспектима нема. Нађу се свакоме при руци: да нешто принесу, да неког послушају.

Дошли су мору на ходочашће, и остали. Љубав па први поглед — ко зна ради чега и ко зна колика? Ко зна из којег домицила их је нешто потјерало? То им и не дозвољава да се врате. А ко зна шта је по сриди? Несрећна љубав, женина прељуба, злочеста маћеха, некаква немон? Можда неко друго разочарење у себе и људе, у жене? Они о томе не причају. А нико их и не пита. Ни они један другога. Замишљени су и озбиљни. Горчине се наталожила у грудима, и тиња. Само они знају колико времена.

Без договора, некако инстинктивно, сваке вечери су на окупу. Тада пију и ћуте, наслоњени уз какав паранет, под неком настрешницом. Само често кашљуџање ремети нобни мир. Плажа прелази из руке у руку — све док се не испразни. За сјутра се ништа не оставља. Ништа се и не планира. Нико се не жали. Размиљење се у „ситне сате“, без буке и вике. Јавни ред и мир они никад не ремете. Завућиће се сваки у свој подрум, под своје ћебе: до сјутра. А сјутра? Ту су — увијек се нађу при руци. За пиће мора да се заради. Бар један, а то је свима довольно за паредну једељку. Када се скупле, флаша је увијек с њима. Њен изглед и садржина нијесу важни. Нема међу њима пробирача.

Прошле зиме настаде неко комешање међу њима. Касније се сазнало о чему се радило. Ибро се био разболио, и то добро. Занемоћао у свом подруму — почео од хладноће да се тресе, иако је некакав оган био из њега. Исте вечери се преселише. Скупили су ћебад и утопили га. Заведоше и дежурство преко дана. Нијесу га остављали самог ни секунда. Увече су сви били око њега. Гледали су га како се мучи и преврће. Нуткали га понудама. Пили су, а ни Ибра нијесу заборављали — редовно су га заливали.

Трајало је то двадесетак дана. И крену на боље. Као да подрумска мемла извуче ватруштину... Придизже се Ибро, али оронуо. Нагло остарио, погрби се. Видјело се да није за тешку работу. Ипак га нијесу заборавили — дијелио је судбину осталих. Њему близу доасад пажња и тетошење, па оде без поздрава. Тек су послије чули да је у сусједном градићу. Касније сазнаше да је смјештен у старажки дом. Није то било далеко, али га не посетише. Сам је престао да буде

члан њихове породице. И не помињу га. Чак ни Васо, који је послје изненадног Ибровог одласка у знак жалости почио ффор на реверу блузе.

Прошлог љета су још једном освојили симпатије. Борили су се с пожарима по околним брдима. Први су стизали, а последњи су враћали. Није их требало мобилисати.

Једног јутра, крајем љета, растрчаше се — неиспавани, подбули, уморни. У току ноћи задесила их је несрћа. Смањило им се друштво. Умро је Мартин. Изненада га нешто пресекло. Пробудио је Мута лактом. Није стигао да се с њим опрости.

Наручили су и вијенац. Раку су му сами исконали. Говоре нијесу држали — ћутке су га испратили. Једино је Мута нешто мумлао. Нијесу знали одакле је, нити кога има, па ником нијесу ни јављали. То што нијесу били сигури које је вјеројатно сметало да буде сахрањен. Били су ујверени да се Мартин због грешке не би љутио. А послије сахране дуго су сједјели крај хумке. Тутали су, или и ко зна о коме или о чему размишљали. Ситна киша, више јесења, квасила их је, а они заклон нијесу потражили.

Ни увече нијесу то учинили. Сједјели су на лукобрану до зоре. Гелдали су море — у ноћи тами некако тајanstveno, претеће. Гледали су и слушали добољавање ситних кишних капи. Нијесу их привлачили рибарске свјетиљке у даљини. Гледали су и слушали море, његово комешање и стругање.

Први се дигао Мута. Вријеме је да мало трену — сјутра треба да се ради. Одлучили су да сви буду заједно, јер им се и Мута придржио. Сабили су се један до другога као фишици. Мута, Васо, Бојан, Света. Лакше им је тако. Заспали су брзо. Мартинов лежај, тамо на крају улице, остале празан. Мута је само своје ћебе покупио. Неће ни ово Мартиново број. Брзо ће га докрајчити мишичи. Има их у подруму доста, и то гладних, дрских, великих.

Увече, на зборном мјесту, били су неубијајено весели. Чује се галама и смијех. Распитивао се социјалне радник за Ибра: да ли су га видјели, побјегао је из дома стараца: удобност није могао да издржи.. Вратио се опет вјетру, киши и сунцу. Сигури су да ће ускоро бапути и поново бити њихов. Зато се и чују — то о њему причају. Најгрлатији је Васо. Опет ће их бити петорица. Није ни сада важно што Ибро није међу њима — поред мора је. Вјетар га пробија, а кишумија. Када чују где је, отиђиће да га посјете. Учиниће то и ако умре. Ни вијенац неће заборавити. Такви су они.

Има их с школом и без школе. Задубили су се у море и остали поред њега. Проређиваће се и повећавати, али се неће истражити. Њихови су их давно сахранили, али, ето, они се не предају. Ћуте, пију, кашљују, чудни неки људи, на посљедњој животној станици.

Димитрије Јовановић

Важно је добити радове

Будва поодавно личи на градилиште. Извођачи су из крајева наше земље, који, као по договору, закашњавају са завршетком радова и одлажу рокове предаја објекта. За то, свакако, има и објективних разлога, али било би их далеко мање када се градње не би прихватиле и предузела која нијесу опремљена како треба, па по-лупувани или незавршени објекти „чекају“ више мјесеци, а негдје и годину дана

РАЗЛОЗИ ЗА ЗАКАШЊЕЊА И ПОСКУПЉЕЊА УВИЈЕК СЕ НАЂУ

што даје ружну слику нашем граду. Будвани поодавно очекују дјечје обданиште, које је требало да буде готово до 1. маја ове године. Двије стамбене зграде, једна на улазу у Будву, којој радове изводи предузеће из Новог Сада, и друга готово завршена, преко пута зграде Скупшти-

не општине коју подиже предузеће „Рад“ из Пријепоља, у којима се уселење очекивало још крајем 1974. године, биће уселење тек годину дана касније. Разлози за закашњење увијек се нађу, а њима се „правда“ и прекорачење уговорених цијена.

Станко Поповић

ПОНОВО У СТРОЈУ

Поводом формирања Приморског партизанског одреда „Стеван Штиљановић“, 4. јула код манастира Дуљева у Куљачама одржаће се велики народни збор на коме ће учествовати грађани Будве, Котора и Тивта. На згради манастирског конака у Дуљеву, где је дуго времена била партизанска база, откриће се спомен-плоча у знак сјећања на формирање ове партизанске јединице, коју су сачињавали борци с подручја ове три приморске општине.

Истог дана у селу Куљачама откриће се спомен-чесма у славу бораца из овог устаничког села, погинулих у току два свјетска рата.

Организациони одбор позива све преживјеле борце Приморског одреда да 4. јула стану у строј испред манастирског конака у Дуљеву, као што су то урадили прије 33 године.

В. С.

УДРУЖЕНИ РАД

У СВИЈЕТЛУ ЗАКОНСКИХ ОДРЕДАБА

Устав прописује да рад и резултати рада одређују материјални и друштвени положај човјека. У једном члану предвиђено је да нико не смје, на било који начин, онемогућивати ни ограничавати радници да равноправно са другим радницима одлучује о свом раду и о условима и резултатима свог рада.

У основној организацији удруженог рада радници неспоредно и равноправно остварују самоуправна права из којих произилазе обавезе и одговорности радника. Дјелимично, одговорност се може прописати и самоуправним споразумом или општим актом организације удруженог рада. Закон о међусобним односима радника у удруженом раду препушта да радници равноправно уреде међусобне односе слободном волjom. Самоуправни споразум је правни инструмент којим радници, изражавајући своју вољу, одређују свој статус и уређују своје односе.

Код овог института постоји са бази неких прорачуна који више личе на управиловку него на допринос акумулацији и учинку радији улагања.

Солидарност је законодавна новина, зависна од волје радника. Она о којој говори може бити интерна и између ОУР. Права подразумијева давање одређених средстава у заједнички фонду за случај потребе, значи за нешто неизвјесно, што може „можда“ да наступи. Солидарност између ОУР-а заснива се на истим принципима уз проширење интерних права. Радници стварају средстава од свог личног дохотка, док код ОУР средстава могу бити издвојена из фонда заједничке по трошке и средстава радника.

Радник свој рад удружује на неодређено вријеме. За тај рад он потpisuje изјаву о прихватању права и обавезе утврђених самоуправним споразумом. Та права и обавезе прописане су у ОУР-у, а нека је зајамично Устав.

Неприкосновено је и неотуђиво право радног човјека и грађанина на самоуправљање, које подразумијева одлучивање о личним и заједничким интересима у свим облицима удруживала и повезивања. Зајамчено је право на рад, а права стече-

на по основу рада неотуђивају се од радника.

Радник је обавезан и дужан да обавља послове свог радног мјesta свјесно и самопрегорно, поштујући услове рада и радно вријеме. Он је дужан да чува и рационално користити средства за рад, да се придржава правила о заштити на раду, даје податке органима екстерне и самоуправне радничке контроле (ако је овлашћен за то), беспрекорно се понапа, извршава одлуке органа управљања, чува углед ОУР-а пословни и службену тајну.

Повреде обавеза у удруженом раду повлаче одговорност радника, која може довести и до удаљења са радног мјesta, ако је тако нешто предвиђено самоуправним споразумом, с тим што такве одредбе морају бити у складу са законом. За повреду радне дужности, радник може бити удаљен (суспендован) из ОУР-а, а за овај акт мора се наћи основ у општем акту. Одлуку у овом смислу требало би да доноси збор радних људи, а не пословни органи. Ако је самоуправним споразумом с тим што такве одредбе морају бити у складу са законом. За повреду радне дужности, радник може бити удаљен (суспендован) из ОУР-а, а за овај акт мора се наћи основ у општем акту. Одлуку у овом смислу требало би да доноси збор радних људи, а не пословни органи. Ако је самоуправним споразумом с тим што такве одредбе морају бити у складу са законом. За повреду радне дужности, радник може бити удаљен (суспендован) из ОУР-а, а за овај акт мора се наћи основ у општем акту. Одлуку у овом смислу требало би да доноси збор радних људи, а не пословни органи. Ако је самоуправним споразумом с тим што такве одредбе морају бити у складу са законом. За повреду радне дужности, радник може бити удаљен (суспендован) из ОУР-а, а за овај акт мора се наћи основ у општем акту. Одлуку у овом смислу требало би да доноси збор радних људи, а не пословни органи. Ако је самоуправним споразумом с тим што такве одредбе морају бити у складу са законом. За повреду радне дужности, радник може бити удаљен (суспендован) из ОУР-а, а за овај акт мора се наћи основ у општем акту. Одлуку у овом смислу требало би да доноси збор радних људи, а не пословни органи. Ако је самоуправним споразумом с тим што такве одредбе морају бити у складу са законом. За повреду радне дужности, радник може бити удаљен (суспендован) из ОУР-а, а за овај акт мора се наћи основ у општем акту. Одлуку у овом смислу требало би да доноси збор радних људи, а не пословни органи. Ако је самоуправним споразумом с тим што такве одредбе морају бити у складу са законом. За повреду радне дужности, радник може бити удаљен (суспендован) из ОУР-а, а за овај акт мора се наћи основ у општем акту. Одлуку у овом смислу требало би да доноси збор радних људи, а не пословни органи. Ако је самоуправним споразумом с тим што такве одредбе морају бити у складу са законом. За повреду радне дужности, радник може бити удаљен (суспендован) из ОУР-а, а за овај акт мора се наћи основ у општем акту. Одлуку у овом смислу требало би да доноси збор радних људи, а не пословни органи. Ако је самоуправним споразумом с тим што такве одредбе морају бити у складу са законом. За повреду радне дужности, радник може бити удаљен (суспендован) из ОУР-а, а за овај акт мора се наћи основ у општем акту. Одлуку у овом смислу требало би да доноси збор радних људи, а не пословни органи. Ако је самоуправним споразумом с тим што такве одредбе морају бити у складу са законом. За повреду радне дужности, радник може бити удаљен (суспендован) из ОУР-а, а за овај акт мора се наћи основ у општем акту. Одлуку у овом смислу требало би да доноси збор радних људи, а не пословни органи. Ако је самоуправним споразумом с тим што такве одредбе морају бити у складу са законом. За повреду радне дужности, радник може бити удаљен (суспендован) из ОУР-а, а за овај акт мора се наћи основ у општем акту. Одлуку у овом смислу требало би да доноси збор радних људи, а не пословни органи. Ако је самоуправним споразумом с тим што такве одредбе морају бити у складу са законом. За повреду радне дужности, радник може бити удаљен (суспендован) из ОУР-а, а за овај акт мора се наћи основ у општем акту. Одлуку у овом смислу требало би да доноси збор радних људи, а не пословни органи. Ако је самоуправним споразумом с тим што такве одредбе морају бити у складу са законом. За повреду радне дужности, радник може бити удаљен (суспендован) из ОУР-а, а за овај акт мора се наћи основ у општем акту. Одлуку у овом смислу требало би да доноси збор радних људи, а не пословни органи. Ако је самоуправним споразумом с тим што такве одредбе морају бити у складу са законом. За повреду радне дужности, радник може бити удаљен (су

НЕТИ „ТРОФЕЈ ЈАДРАНА“

БУДВА — ДОМАЋИН ИЗВАНРЕДНОГ СПОРТСКОГ ДОГАЂАЈА

ОВОГОДИШЊИ „ТРОФЕЈ ЈАДРАНА 75“ ОКУПИО је тренутно најбоље ватерполо екипе свијета: СССР, Мађарску, САД, Италију, Кубу и Југославију. — РЕПРЕЗЕНТАЦИЈА ЈУГОСЛАВИЈЕ БОРАВИЛА У БУДВИ ОД 4. ЈУНА. — У БУДВИ СЕ ОД ВАТЕРПОЛА ОПРОСТИЛИ МИРКО САНДИЋ, ЗОРАН ЈАНКОВИЋ И РОНАЛД ЛОПАТНИ. — ОДЛИЧНА ОРГАНИЗАЦИЈА ТУРНИРА.

БУДВА је током јуна била „центар светског ватерпопала“. Од 18. до 22. јуна, на пливалишту хотела „Интернационал“ — одржан је међународни, традиционални ватерполо турнир „Трофеј Јадрана 75“. Тако су се у највећем граду палили на окупу најбољи ватерполисти СССР, Мађарске, Кубе, Италије, САД и Југославије и, у предвечерје светског шампионата у колумбијском граду Калију, показали будванској публици колико су спремни за жељене борбе које их чекају.

Да, укратко, нешто кажемо о овом турниру, који је постао традиционалан.

Ирви „Трофеј Јадрана“ одржан је у Сплиту и Дубровнику од 1. до 6. октобра 1959. године и на њему су учествовали екипе Мађарске, СССР, Југославије, Холандије и Италије. Југословенски, чије су боје тада бранили чувени асови Мушкатировић, Чувкас, Станишић, Нардели и остали, заслужено су тријумфовали, постигавши двије побједе и два нерешена резултата.

Домаћини другог турнира „Трофеј Јадрана“, који је одржан од 15. до 20. августа 1963. године били су Шибеник, Сплит и Дубровник. То га пута Југословени су извеле двије селекције А и Б, (Б репрезентација се такмичила у конкуренцији), а учествовали су још Мађари, Бугари и екипа ДР Њемачке. Југословени су врло убедљиво тријумфовали, постигавши све четири побједе. За нашу екипу тада су наступали: Мушкатировић, Трумбић, Росић, Шименц, Станишић, Нардели, Јанковић, Барле, Сандић, Нојковић и Радан.

Сплит, Шибеник и Дубровник примили су у госте од

18. до 23. септембра 1967. године попово најбоље ватерполисте старог континента: СССР, Мађарску, Холандију, Румунију, ДР Њемачку, Италију и Југославију. Постигајући жестоких борби попово је најбоља била екипа Југославије. Станишић, Трумбић, Бочанић, Маровић, Лопатни, Јанковић, Перешић, Сандић и остали забиљежили су пет побједа и једино су „ремизирали“ са Мађарима.

На Хвару нам је измакла титула најбољег. Од 24. до 30. септембра 1971. године одржан је четврти „Трофеј Јадрана“ на коме су учествовале екипе Мађарске, САД, СССР, Италије, Холандије, СР Њемачке, Румуније и Југославије. Прилику су имали Мађари, а Станишић, Бочанић, Маровић, Лопатни, Јанковић, Перешић, Сандић и Беламарић, морали су се задовољити другим мјестом.

ПРЕГЛЕД ДОСАДАШЊИХ ТУРНИРА

Први „Трофеј Јадрана“

1.	Југославија	4	2	2	0	16:10	6
2.	Италија	4	3	0	1	18:14	6
3.	Мађарска	4	1	2	1	16:13	4
4.	СССР	4	1	2	1	17:14	4
5.	Холандија	4	0	0	4	9:25	0

Други „Трофеј Јадрана“

1.	Југославија	4	4	0	0	22:5	8
2.	Мађарска	4	3	0	1	16:9	6
3.	Италија	4	2	0	2	13:10	4
4.	ДР Њемачка	4	1	0	3	10:18	2
5.	Бугарска	4	0	0	4	5:24	0

Трећи „Трофеј Јадрана“

1.	Југославија	6	5	1	0	33:11	11
2.	Мађарска	6	4	2	0	27:11	10
3.	СССР	6	3	2	1	17:15	8
4.	ДР Њемачка	6	3	0	3	11:13	6
5.	Румунија	6	2	0	4	23:33	4
6.	Италија	6	1	0	5	12:26	2
7.	Холандија	6	0	1	5	15:29	1

Четврти „Трофеј Јадрана“

1.	Мађарска	7	5	1	1	36:26	11
2.	Југославија	7	4	2	1	33:23	10
3.	СССР	7	3	3	1	34:28	9
4.	Румунија	7	3	2	2	29:28	8
5.	Холандија	7	3	1	3	23:26	7
6.	Италија	7	3	0	4	20:27	6
7.	САД	7	2	1	4	39:46	5
8.	СР Њемачка	7	0	0	7	27:47	0

Будва се организације турнира прихватила у чини се, посљедњем тренутку. Кандидати су били Дубровник, Хвар и Ријека, али су Будвани послали телеграм Ватерполо савезу Југославије, у коме су истакли да прихватју све услове организовања без примједби. Тако је наш град постао домаћин највећег спортског догађаја у његовој историји. Свјесни тога, покровитељи турнира — Скупштина општине Будва и предузете „Монтенегротурист“ — учинили су

много, како би све протекло у најбољем реду. И, може се слободно констатовати, успјех није изостао. Организациони одбор за кратко време учинио је ванредне изноре да би Будва „положила испит“ и, евентуално, кроз четири године, онет била домаћин овог турнира. Многи инострани гости, чланови екипа учесница и страни извијештачи, констатовали су да је ово био један од најбоље организованих турнира до сада.

Пред циљем

— Настојали смо да све буде у реду, а колико смо успјели то ће други рећи — рекао нам је Јубо Рађеновић, предсједник Организационог одбора. — Могу додати да смо се сви максимално заложили да буде што мање пропуста и примједби од гостујућих екипа.

О ЕКИПАМА — У НЕКОЛICO РЕДАКА

Будва је побједнику подарила „Златни делфин Будве“, трофеј који постаје трајно власништво екипе која три пута тријумфује на „Трофеју Јадрана“. Борбе на базену хотела „Интернационал“ посматрали су гледаоци с повесаграђених трибине које могу да пријме 750 гледалаца. Трибине ће касније бити претворене на нови пливачки базен у будванској луци, што ће, свакако, допринети још већој популаризацији овог спорта у Будви.

Влахо Орлић је у Будву петнаест играча од којих су тројица морали да се врате кућама (Франковић, Стаменић и Врапеш). Боје наше репрезентације бранили су Марковић, Качић, Бочанић, Полић, Маноловић, Маровић, Рудић, Дабовић,

Фергусон, Еш, Шмуге и остали играчи значајну улогу у Колумбију, јер су у Будви показали да су изванредно крећу, да су одлични пливачи и „тврд орах“ за сваку екипу.

Мађарски ватерполо представљен је био у Будви екипа пом, која је, иако млада, веома јака, упркос чињеници да нијесу играли познати асови Сивош, Боднар, Фараго и Молнар.

Италијани су били најброжнија селекција на турниру. Ђани Лонци довео је у Будву четрнаест ватерполиста — тим који је врло мало измијењен од торинског турнира.

Кубанци који најављују прород у сам врх светског ватерпопала имали су на будванском турниру младу, можда још неискусну екипу, али која много обећава.

Најзад, будвански турнир протекао је и у знаку малих свечаности. Овдје су се од „плаве“ капице опростили прослављени асови наше ватерпопала Мирко Сандић, Роналд Лопатни и Зоран Јанковић — ватерполисти који су стотинама пута бранили боје наше репрезентације и били актери многих важних побједа и освајачи драгоценог трофеја.

Утакмице на турниру водили су чувени интернационални судије Јозеф Дирнвебер из Аустрије, Алфонс Анжела из Француске и Корнел Маркулеску из Румуније.

С. Греговић

Репрезентација Југославије